

INNHold:

- [Maksimal blomstring i rødkløver](#)
- [Gjenlegget til frøenga, klarer det tørken?](#)
- [Grovfôravling i frøenga på høsten](#)
- [Luk uønska planter i frøengene og sjekk gjenleggene](#)
- [Nå blomstrer frøengene – har du treskeren klar?](#)
- [Blomstring og planlegging av tresketidspunkt](#)
- [Ferieavvikling](#)

De aller fleste stedene med frødyrking har nå fått regn siden sist Frønytt. Vi går derfor ut fra at en heretter kan ta noen runder for å vurdere gjenleggene, både med tanke på om de overlevde tørken, og hvordan de generelt har klart seg.

Siden aktiviteten heretter i hovedsak dreier seg om forberedelser til- og gjennomføring av innhøsting, blir det lite nytt denne gangen. Les derfor nye kommentarer i teksten fra sist.

Maksimal blomstring i rødkløver

Husk å registrere maksimal blomstring i rødkløver. Det hjelper deg til å forutsi både mulig sviing og forventet skårleggings- eller tresketidspunkt.

Gjenlegget til frøenga, klarer det tørken?

6/7: En liten runde med oppdateringer, både fra rådgivere og firmafolk, tilsier at regnet kom i tide. I 2018 klarte gjenleggene seg fram til godt ut i juli. Da ble varmen og tørken for sterk for de små plantene. I og med at regnet har kommet i månedsskiftet nå, antar alle at det skal gå bra.

I gjenlegg uten dekkvekst kan det nå være mye ugras som forsvinner før neste år. Her må man lete litt ekstra etter sådd kultur. Da kan en finne mer enn en trodde ved første øyekast.

Etter en tørkeperiode kan vi ha planter som vil komme i vekst etter at vi får regn. Vi skal altså ikke gi opp gjenlegget for tidlig.

Bildet viser at engsvingelgjenlegget på Mengshoel har klart seg godt gjennom tørken.

Kan vi så gjenlegg på nytt i høst, vil det bli ei brukbar eng av det neste år?

I frøgjenlegg til timotei veit vi at vi kan få ei frøavling dersom vi sår (og får normal spiring) innen midten av august i de tidligste områdene. Store planter om høsten er viktig for å få ei god frøeng, gjødsel er derfor viktig om høsten i gjenleggsåret og kanskje enda viktigere i år hvor starten er dårlig.

Engsvingel og raigras er de grasartene som er lettest å se i gjenleggsåkeren, de blanke bladene er veldig synlige. Ser en ikke noe til gjenlegget nå er nok ikke sjansene så gode for at det blir en frøeng neste år, men en må ikke gi opp enda for tidlig, vi skal ikke nødvendigvis ha mange planter pr kvadratmeter for at gjenlegget lønner seg å ta vare på. Vent med avgjørelsen til at det har kommet vann slik at de plantene som finnes synes bedre etter at de har fått vokse litt. Engsvingel sådd i midten av juli i de tidligste områdene kan gi god avling, raigras kan såes enda seinere antakelig som timotei.

Gjenlegg uten dekkvekst lønner det seg neppe å gi opp, om plantene er for små til at de vil indusere blomsteranlegg i høst så vil de være store nok neste år. Da vil det uansett bli et ekstra tom-år. Høstsåing av engrapp og rødsvingel kan lykkes godt, det vil si at vi kan så inn frø i et tynt gjenlegg, det gir ikke avling neste år, men da får en ta den store avlinga i 2. års enga.

Hvitkløver kan vi antakelig så et godt stykke ut i juli, forutsatt at det spirer og vokser godt seinere. Kan vi i stedet for et gjenlegg i år bruke frøenga av hvitkløver fra i år også neste år? Neste år vil den være svært tett, om det lar seg gjøre å tynne den tilstrekkelig er vi ikke så sikre på, men forsøk som ble utført i 2019 med høsteår i 2020 ble ingen suksess (<http://froavl.no/sok/PDF/2020/0/995.pdf>). I så fall må det avtales med frøforretningen.

Vi kan komme tilbake til det i et seinere Frønytt.

Konklusjon

Ikke gi opp gjenlegget for tidlig, høstsåing for å reparere på et tynt gjenlegg er aktuelt, ekstra gjødsel om høsten gir større planter og dermed større avling neste år, både av fôr og frø.

Midler til nedsviing av hvitkløver

En gjennomgang av Plantevernplan 2023, Mattilsynets hjemmesider og andre kilder, finner vi ikke noen tillatte midler for nedsviing i hvitkløver inneværende sesong. Beloukha, som var godkjent i fjor, er i år tillatt kun i jordbær.

Høstetidspunkt i hvitkløver – vær tidlig nok ute

I [Frøavl av kvitkløver \(nibio.no\)](http://froavl.no) kan du finne en mer nøyaktig vurdering av høstetidspunkt i hvitkløver. Mange venter i lengste laget før hvitkløveren blir tresket. Nå, når det ikke er mulig å svi ned, er det viktig å vite hva du skal se etter, og hvordan du vurderer riktig tidspunkt. For sein høsting gir stort frøtap. Les vurderingene i dyrkingsveiledningen laget av Trygve S. Aamlid og Lars T. Havstad i NIBIO.

Grovfôravling i frøenga på høsten

På grunn av den langvarige tørken kan det bli en utfordring for mange husdyrprodusenter å skaffe nok grovfôr. Det kan derfor bli aktuelt å ta en etterslått i frøenga. Det må gjødsels rett etter tresking, og vi anbefaler følgende gjødselmengder: Timotei: 5 kg N (20 kg Opti NS). En fôrslått vil ikke gi redusert frøavling i en 1. årseng. Fôrslått i en 2. årseng som går videre til 3. årseng vil normalt få en liten reduksjon i frøavlinga siden enga blir for tykk. Pga tørken har frøengene busket seg lite i år, og en gjødsling av en 2. årseng vil neppe gi redusert frøavling neste år. Raigras: 7 kg N (26 kg Opti NS) Engsvingel: 5 kg N (20 kg Opti NS). Slåtten bør ikke gjøres seint og det må ikke stubbes for lavt i områder med lite snødekke, da det kan føre til vinterskader. Man kan også ta en etterslått på engrapp og rødsvingel, men de skal ikke gjødsles etter tresking.

Vær klar over risiko for at høstmaskiner, slåmaskin og presser, som er innom mange arealer også kan ta med seg uønsket ugras til frøenga. Særlig gjelder dette høsthirse, men også floghavre.

Oppfordring fra frøfirmaene: Luk uønska planter i frøengene og sjekk gjenleggene

Det meste arbeidet som skal gjøres i frøengene før høstsesongen starter, er gjort, men det er fremdeles viktig å følge med på hva som finnes av ugras i eng og gjenlegg. Noen arter er vanskeligere å rense vekk om de får stå til frøtresking og bør være fjernet før det. Dette gjelder noen ugrasarter, men også kulturplanter, spesielt grasarter i grasfrøeng og annen art kløver i kløverfrøeng. Mye kan renses ut, men da går det også med en god del avling.

I årets plantevern katalog fra Felleskjøpet finner vi tabellen med "Problematiske ugras- og kulturfrø i frøavl" (side 40). Vi har tre forskjellige problemkategorier hvor C er den alvorligste. Få en oversikt nå om du har arter som er i kategori C og som kan være umulig å rense ut i frøengene. I gjenleggene må disse bekjempes, i frøengene lukes om det er mulig eller en må vurdere å ikke treske deler av enga hvor disse ugrasene finnes. Ugras i kategori B vil føre til stort rensesvinn om de blir med i frøavlinga.

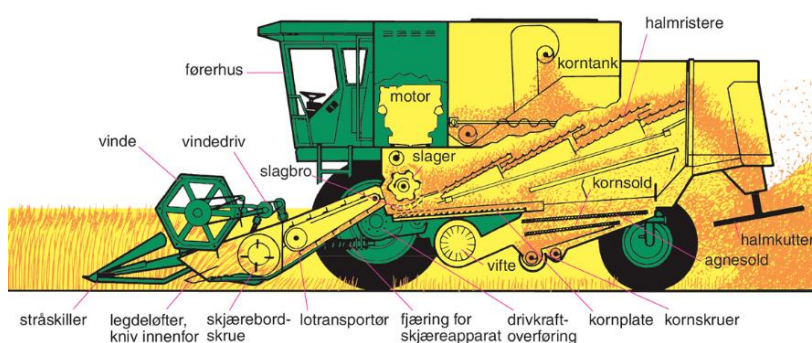
Nå blomstrer frøengene – har du treskeren klar?

Det nærmer seg raskt tresking i enkelte frøarter. Treskeren må være klar både med hensyn til rense- og skjæreapparat, men den skal også være reingjort godt. Dette har Vestfold Frøavlerlag, med hjelp fra Ragnar Lensberg, tidligere laget et informasjonsskriv om som dere finner her: [Reingjøring av tresker.](#)

Nå har Ragnar bidratt til en informasjonsvideo om treskerreingjøring, Norwegian Agro Machinery har stått for filming og publisering på sin Youtubekanal. Denne er det verdt å se på! [Link til treskerreingjøringsvideo.](#)

Vi minner om behovet for nøyaktighet i reingjøring av treskeren mellom tresking av ulike arter. Noen arter er vanskelig å skille, så god reingjøring vil sikre reinfrø og minimale trekk grunnet forurensning. Eksempler er timotei før hvitkløver eller hvitkløver før timotei eller rødkløver.

Blomstring og planlegging av tresketidspunkt

Tørke og varme bidrar til at en må forvente tresking tidligere enn normtallene til tabellen under.

Følg med i frøenga for å se når den blomstrer.

Art	Dager fra skyting til blomstring	Dager fra blomstring til:	
		Skårlegging	Direktetresking
Timotei	19	35	43
Flerårig raigras	15	33 (30-37)	40-45
Engsvingel	15	22-25	28-32
Rødsvingel	21	25	32-35
Hundegras	21	25-28	32-35
Engrapp	16	25-33	35-40
Engkvein		21(?)	
Bladfaks	Som timotei		Ca 40
Hvitkløver		23-28 (nedsviing)	
Rødkløver		30-35 (nedsviing)	42-50

Ferieavvikling

Rådgiverne tar ferie i løpet av sommeren, dere finner oversikten her. Skulle din rådgiver ha ferie er det helt i orden å ringe en av dem som er på jobb.

Uke	26	27	28	29	30	31	32
Dato	26/6-2/7	3/7-9/7	10/7-16/7	17/7-23/7	24/7-30/7	31/7-6/8	7/8-14/8
Astrid Gissinger			X	X	X		
Silja Valand					X	X	X
John Ingar Øverland	X	X	X				
Trond Gunnarstorp			X	X	X		
Harald Solberg					X	X	X

Alle Frønytt finner du også på frøavlerlagets nettside <https://www.froavlerlaget.no>

Er du i tvil om frø – ta kontakt med din lokale frørådgiver.

Silja Valand	Norsk Landbruksrådgiving Viken	900 89 399
John Ingar Øverland	Norsk Landbruksrådgiving Viken	958 80 143
Trond Gunnarstorp	Norsk Landbruksrådgiving Øst	481 63 082
Astrid Gissinger	Norsk Landbruksrådgiving Agder	917 63 115
Harald Solberg	Norsk Landbruksrådgiving Innlandet	957 69 860